

Demiterea membrilor Consiliului de Observatori al Instituției publice regionale a audiovizualului (IPRA) Compania „Teleradio-Găgăuzia”

Studiu de caz

Introducere

Pe data de 27.07.2006 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul audiovizualului al Republicii Moldova (în continuare – *Codul*), care a fost publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.131-133 din 18.08.2006 și a intrat în vigoare în ziua publicării sale oficiale. Elaborarea și adoptarea *Codului* a avut ca scop ajustarea legislației naționale în domeniul audiovizualului la standardele europene și internaționale.

În art.2 lit.d) din *Cod* este definită noțiunea „radiodifuzor public”: „*instituție audiovizuală națională sau regională, cu statut de persoană juridică de drept public, aflată în serviciul societății, independentă editorial, a cărei activitate este supravegheată de societate*”. Reglementările privind statutul juridic al radiodifuzorilor publici din Republica Moldova sunt consacrate în *Capitolul VII Radiodifuzorii publici al Codului* (art.50-65). Majoritatea lor au ca obiect de reglementare activitatea radiodifuzorului public național *Instituția publică națională a audiovizualului Compania „Teleradio-Moldova”*.

Art.65 din *Capitolul VII Radiodifuzorii publici al Codului* conține prevederi ce au ca obiect statutul juridic al radiodifuzorilor publici regionali: „(1) *În U.T.A. Găgăuzia funcționează, în conformitate cu prezentul cod, la decizia Adunării sale Populare, radiodifuzorul public regional Compania “Teleradio-Găgăuzia”*. (2) *În raioanele de pe malul stîng al Nistrului, după soluționarea problemei transnistrene, la decizia autorităților publice regionale, va funcționa radiodifuzorul public regional.*”

În conformitate cu art.65 alin.(1) din *Cod*, Adunarea Populară a Găgăuziei a adoptat *Legea audiovizualului nr.66-XXVIII/III din 10.07.2007 a UTA Găgăuzia* (în continuare – *Legea*), care a fost publicată în *Buletinul documentelor oficiale al Găgăuziei nr.5-6 din 27.07.2007*¹.

Constatări

În vederea instituirii Consiliului de observatori al IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”, în conformitate cu art.33 din *Lege*, Adunarea Populară a Găgăuziei a adoptat *Hotărârea nr.257-XXVIII/III din 20.07.2007 cu privire la anumite măsuri privind realizarea Legii audiovizualului nr.66-XXVIII/III din 10.07.2007 a UTA*², prin care Prezidiul Adunării Populare a UTA „Gagauz-Yeri” a fost obligat să emită, în termen de o lună, invitația publică pentru candidații la funcția de membru al Consiliului de observatori al IPRA Compania de stat „Teleradio-Găgăuzia”.

*Invitația de participare la concursul pentru funcția de membru al Consiliului de observatori a fost publicată pe data de 27 iulie 2007*³.

Ulterior, în temeiul actelor menționate, au fost aleși membrii Consiliului de observatori al IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”.

¹Закон №66-XXVIII/III от 10.07.2007 АТО Гагаузия «О телевидении и радио» (Бюллетень официальных документов Гагаузии nr.5-6 (66-67) от 27.07.2007г.).

²Постановление Народного Собрания Гагаузии «О некоторых мерах по реализации Закона АТО Гагаузия «О телевидении и радио» №66-XXVIII/III от 10.07.2007г. (Бюллетень официальных документов Гагаузии nr.5-6 (66-67) от 27.07. 2007г.).

³Бюллетень официальных документов Гагаузии nr.5-6 (66-67) от 27.07.2007.

Pe data de 10 iulie 2008 Adunarea Populară a Găgăuziei a adoptat *Hotărârea nr.29-III/IV cu privire la dizolvarea Consiliului de observatori al instituției publice regionale a audiovizualului Compania „Teleradio-Găgăuzia”*⁴.

Prevederi din Codul audiovizualului al Republicii Moldova

- art. 65 alin.1: „În UTA „Gagauz-Yeri” funcționează, în conformitate cu prezentul cod, la decizia Adunării sale Populare, radiodifuzorul public regional Compania “Teleradio-Găgăuzia”.

Prevederi din Legea audiovizualului nr.66-XXVIII/III din 10.07.2007 a UTA „Gagauz-Yeri”:

- art.33 alin.(4): „Durata mandatului de membru al Consiliului de Observatori este de 4 ani”;
- art.34 alin.(2) stabilește situațiile de incompatibilitate cu funcția de membru al Consiliului de Observatori al IPRA: „Funcția de membru al Consiliului de Observatori este incompatibilă cu: a) statutul de deputat în Adunarea populară a Găgăuziei, de membru al Comitetului executiv al Găgăuziei; b) calitatea de deținător, direct sau indirect, de acțiuni sau părți ale fondului statutar al societăților comerciale cu activități în domenii în care s-ar afla în conflict de interese cu calitatea de membru al Consiliului de Observatori; c) statutul de salariat al Companiei; d) calitatea de membru de partid.”;

- art.36: „Vacanța funcției de membru al Consiliului de Observatori intervine în caz de: a) demisie; b) expirare a mandatului; c) condamnare prin hotărâre judecătorească definitivă; d) pierdere a cetățeniei Republicii Moldova; e) deplasarea de la locul permanent de trai de pe teritoriul Găgăuziei; f) absență consecutivă și nejustificată de la ședințele Consiliului de Observatori.

Prevederi din Hotărârea Adunării Populare a UTA „Gagauz-Yeri”:

- a dizolva CO al companiei publice regionale „Teleradio-Găgăuzia”;
- Prezidiul Adunării Populare a UTA „Gagauz-Yeri” urmează să facă o invitație publică pentru candidații la funcția de membru al CO.

În *Nota informativă la Hotărârea nr.29-III/IV cu privire la dizolvarea Consiliului de observatori al instituției publice regionale a audiovizualului Compania „Teleradio-Găgăuzia”* sunt prezente informații privind constituirea de către Adunarea Populară a UTA Găgăuzia a *Consiliului de observatori al IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”* cu anumite încălcări ale *Legii*: numirea în funcție a unui membru al CO, care nu are viză de reședință în UTA Găgăuzia; reorganizarea Companiei „Teleradio-Găgăuzia” prin lichidare, deși *Legea* prevedea transformarea acesteia ș.a. *Nota informativă*, de asemenea, conține informații privind încălcarea *Legii* de către *Consiliul de observatori al IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”*: oferirea unor salarii exagerat de mari pentru conducerea *Companiei „Teleradio-Găgăuzia”*, fără o justificare legală; neexercitarea de către *Consiliul de observatori al IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”* a competențelor lui legale etc.

Întâi de toate, trebuie să menționăm că CO al Companiei publice regionale „Teleradio-Găgăuzia” a fost constituit de către Adunarea Populară a UTA „Gagauz-Yeri”, prin *Legea audiovizualului din 10.07.07*. În aceste circumstanțe, decizia privind dizolvarea acestei instituții poate fi luată doare de Adunarea Populară a UTA „Gagauz-Yeri”, prin modificarea sau abrogarea *Legii audiovizualului din 10.07.07*.

Printr-o simplă hotărâre însă, Adunarea Populară a UTA „Gagauz-Yeri” nu poate dizolva CO instituit prin lege.

Chiar dacă hotărârea nr. 29-III/IV se intitulează „Cu privire la dizolvarea CO”, din textul hotărârii nr. 29-III/IV reiese clar că, CO al companiei publice regionale „Teleradio-Găgăuzia” nu a fost dizolvat, ci au fost doar demisi din funcție membrii acestei instituții.

⁴Постановление Народного Собрания Гагаузии «О расформировании Наблюдательного Совета региональной общественной вещательной организации Компании «Телерадио Гагаузии» №29-III/IV от 10.07.2008г.

Astfel, hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei este legală din punct de vedere procedural, însă ea nu conține nicio justificare cu privire la demiterea tuturor membrilor CO. Nici un argument indicat în Nota informativă întru susținerea hotărârii din 29-III/IV nu este plauzibil, ba mai mult, acestea reprezintă o ingerință în activitatea Companiei și a CO.

Unicele motive din Nota informativă care pot fi luate în calcul în vederea justificării adoptării hotărârii date ar fi următoarele: în cadrul CO nu sunt doi reprezentanți din domeniul finanțelor și că un membru al CO nu are domiciliu pe teritoriul UTA „Gagauz-Yeri”.

Cu referire la primul motiv, menționăm că lipsa a doi specialiști din domeniul finanțelor a fost acceptată de către Adunarea Populară la numirea în funcție a membrilor CO, iar prin aprobarea hotărârii nr. 29-III/IV a fost lezată stabilitatea CO și, de asemenea, a fost pusă la îndoială eficiența activității Adunării Populare. De altfel, acest motiv nu justifică în nici un fel eliberarea tuturor membrilor CO.

Cu referire la al doilea motiv, din Nota informativă reiese că un membru al CO nu are viză de reședință în Găgăuzia, dar nu și faptul că acesta nu locuiește pe teritoriul autonomiei. Oricum, acest fapt ar putea duce la demiterea doar a unui membru și nicidecum a tuturor membrilor CO.

Concluzii

- Adunarea Populară a Găgăuziei nu a dizolvat Consiliul de observatori al IPRA Compania „Teleradio-Găgăuzia”, ci doar a destituit din funcție membrii CO;
- Adunarea Populară a Găgăuziei a demis nejustificat membrii CO;
- Adunarea Populară a emis o hotărâre anulabilă.
- Membrii CO au dreptul să se adreseze în instanța de judecată și să solicite anularea Hotărârii nr. 29-III/IV ca fiind, în fond, una ilegală.

Sugestii

- Adunarea Populară a Găgăuziei urmează să-și justifice hotărârile adoptate ținând cont de principiul separației puterilor în stat, al independenței editoriale și al echității;
- Adunarea Populară a Găgăuziei ar trebui să-și anuleze Hotărârea nr. 29-III/IV, pentru a evita discreditarea sa în instanța de judecată.